

УДК 504.03:330.3:316.42

DOI <https://doi.org/10.32782/hst-2024-21-98-06>

ФІЛОСОФІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЯК ОСНОВА ЗБАЛАНСОВАНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ, СОЦІАЛЬНОГО ДОБРОБУТУ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ

ОЛЬГА, КИВЛЮК¹
ГАЛИНА, ГАРБАР²
ОЛЕГ, ПУНЧЕНКО³
ДМИТРО, АРАБАДЖИЄВ⁴
РЕГІНА, АНДРЮКАЙТЕНЕ⁵

Анотація

У роботі досліджується концепція сталого розвитку, що інтегрує економічне зростання, соціальне благополуччя та екологічну стійкість. Концепція закріплена у 17 цілях сталого розвитку, прийнятих ООН у 2015 році. Серед них: подолання бідності; забезпечення якісної освіти; гендерна рівність; захист екосистем; дій щодо клімату. Метою дослідження є концептуалізація філософії сталого розвитку як збалансованого економічного зростання, соціального благополуччя та екологічної стійкості. Завдання дослідження: 1) проаналізувати складові філософії сталого розвитку як основи збалансованого економічного зростання; 2) проаналізувати сутність та складові філософії сталого розвитку як фундамент соціального благополуччя; 3) розкрити концепт філософії сталого розвитку як фундамент екологічної стійкості. Методологія дослідження. Методологічні засади філософії сталого розвитку як фундамент збалансованого економічного зростання, соціального благополуччя та екологічної стійкості зводяться до використання принципів: 1) конструктивність; 2) системність; 3) інструментальна і функціональна значимість. Аналізуються основні принципи, такі як гармонійна взаємодія людини і природи, а також глобальна відповідальність. Особливу увагу приділено ролі впровадженню сучасних технологій і участі суспільства у реалізації цілей сталого розвитку. Результати дослідження акцентують на важливості балансу між потребами суспільства та збереженням природних ресурсів для майбутніх поколінь. Робота також пропонує підходи до подолання сучасних викликів, зокрема в умовах глобалізації та кліматичних змін. Сталий розвиток допомагає забезпечити гармонійне співіснування людини та природи, сприяє економічному прогресу і підвищенню якості життя, одночасно мінімізуючи шкоду для екосистем. Приклади сталого розвитку на практиці: впровадження відновлюваних джерел енергії, таких як сонячна чи вітрова енергія; екологічне будівництво з використанням енергоефективних технологій; програми сортування і переробки відходів; інноваційні агротехнології для зменшення впливу сільського господарства на довкілля.

Ключові слова: сталий розвиток, економічне зростання, соціальне благополуччя, екологічна стійкість.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Філософія сталого розвитку – це концепція, яка поєднує економічне зростання, соціальне благополуччя та збере-

ження навколишнього середовища в єдину гармонійну систему. Вона спрямована на задоволення потреб нинішнього покоління без шкоди для можливостей майбутніх поколінь задовольняти свої потреби. Ключові аспекти філософії сталого розвитку: 1) Економічне зростання: забезпечення стійкого економічного розвитку, що не вичерпує природні ресурси; підтримка інновацій, нових технологій та ефективного використання ресурсів; баланс між економічною діяльністю та екологічними обмеженнями. 2) Соціальне благополуччя, в основі якого рівний доступ до основних послуг, таких як освіта, охорона здоров'я, житло та працевлаштування; подолання бідності та зменшення нерівності; забезпечення соціальної справедливості та захист прав людини. 3) Збереження навколишнього середовища, що включає розумне використання природних ресурсів, зокрема води, ґрунту, лісів і біорізноманіття; зменшення викидів парникових газів та боротьба зі зміною клі-

¹ Київський університет інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія» (Київ, Україна)

E-mail: panyolga@ukr.net

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-7900-9299>

² Миколаївський національний аграрний університет (Миколаїв, Україна)

E-mail: garbargalina12@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-4750-3361>

³ Одеська державна академія технічного регулювання та якості (Одеса, Україна)

E-mail: olegpetr02.09@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-2694-6841>

⁴ Запорізький національний університет (Запоріжжя, Україна)

E-mail: dimariy026@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-4772-081X>

⁵ Литовський Університет спорту (Каунас, Литва)

E-mail: regina.andriukaiiene@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-0691-7333>

мату; перехід до відновлюваних джерел енергії та екологічно безпечних технологій.

Сталий розвиток – це концепція, яка спрямована на забезпечення гармонійного розвитку суспільства, економіки та природи, щоб задовольнити потреби нинішнього покоління, не ставлячи під загрозу можливості майбутніх поколінь задовольнити свої власні потреби. Це багатогранний підхід, який враховує три основні складові: 1) Економічна, в основі якої економічне зростання, що базується на раціональному використанні ресурсів і впровадженні інновацій. 2) Соціальна рівність, соціальна справедливість, доступ до освіти, медицини та інші аспекти людського благополуччя. 3) Екологічна, що включає збереження природних ресурсів, біорізноманіття та екосистем для підтримки балансу в природі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, з яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. Аналіз останніх досліджень у сфері філософії сталого розвитку як фундаменту екологічної стійкості відображає важливі тенденції, інноваційні підходи та практичні рішення, спрямовані на інтеграцію екологічних, економічних і соціальних аспектів розвитку

Дослідження В.Воронкової, В.Нікітенко підтверджують, що антропогенні фактори залишаються головними причинами зміни клімату. Вчені акцентують увагу на необхідності глобальної координації зусиль щодо зменшення викидів парникових газів, переходу на відновлювані джерела енергії та адаптації до кліматичних ризиків.

Аналіз показує, що через деградацію природних середовищ існування, вирубку лісів та забруднення водних ресурсів у світі прискорюється зникнення видів. Це ставить під загрозу стійкість екосистем.

Багато досліджень зосереджено Н.Метеленко на впровадженні моделей економіки замкнутого циклу, які мінімізують відходи та забезпечують повторне використання ресурсів. Наприклад, у Європейському Союзі діють програми, спрямовані на підтримку підприємств, що використовують екологічно чисті технології. Наукові праці підкреслюють роль інноваційних технологій у збереженні екологічної стійкості, таких як розумні мережі енергозабезпечення (smart grids), енергоефективні будівлі та розвиток електромобілів.

Останні дослідження Р. Олексенко, К.Олексенко наголошують на важливості інтеграції принципів сталого розвитку в освітні про-

грами. Це формує екологічну культуру та відповідальність у молодого покоління.

Ефективними вважаються кампанії, спрямовані на підвищення обізнаності громадян про екологічні проблеми та способи їх вирішення. Вчені М.Ажажа, О.Фурсін підкреслюють необхідність врахування потреб майбутніх поколінь у процесах прийняття рішень. Це стосується не лише екологічних ресурсів, але й створення умов для рівного доступу до них. Сучасні дослідження демонструють, що залучення громад до управління екологічними проектами підвищує ефективність реалізації політик сталого розвитку.

Використання ШІ для моніторингу стану екосистем, аналізу кліматичних змін і оптимізації використання ресурсів стало важливою частиною досліджень. У працях Н.Метеденко підкреслюється важливість Big Data для екологічного прогнозування та управління ресурсами, а також роль блокчейн-технологій у прозорості екологічних проектів. Наприклад, дослідження ефективності Паризької угоди 2015 року виявили, що хоча країни зобов'язалися досягти вуглецевої нейтральності, прогрес є нерівномірним і потребує додаткових заходів контролю. Деякі країни, зокрема скандинавські, показали успішні приклади впровадження екологічно орієнтованих політик, які стали моделями для інших.

Останні дослідження підтверджують, що **філософія сталого розвитку** стає невід'ємною складовою екологічної стійкості. Уряди, бізнес, громадські організації та наукова спільнота активно шукають інноваційні шляхи забезпечення гармонійного співіснування економіки, суспільства та природи. Ці дослідження формують основу для прийняття рішень, які сприяють довготривалому благополуччю планети та людства.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Філософія сталого розвитку – це концепція, яка спрямована на забезпечення збалансованого економічного зростання, соціального благополуччя та екологічної стійкості. Цей підхід ґрунтується на трьох ключових компонентах:

1) Економічна стійкість, в основі якої забезпечення стабільного економічного розвитку, який дозволяє підвищувати рівень життя, розвивати інфраструктуру та підтримувати економічну активність без виснаження природних ресурсів чи створення економічних диспропорцій.

2) Соціальне благополуччя, що націлене на спрямованість на покращення якості життя, зокрема через доступ до освіти, медицини, рівні права, соціальну справедливість та створення умов для особистого розвитку.

3) Екологічна стійкість, в основі якої збереження природного середовища через раціональне використання ресурсів, захист біорізноманіття та мінімізацію впливу людської діяльності на клімат і екосистеми.

4) Основні проблеми сталого розвитку, що включають конфлікт між економічним ростом та екологічними обмеженнями: традиційні моделі економічного зростання часто базуються на інтенсивному використанні природних ресурсів, що призводить до їх виснаження та деградації екосистем. Нерівність у доступі до ресурсів: значні соціальні та економічні розриви між країнами та регіонами можуть ускладнювати досягнення сталого розвитку. Кліматичні зміни, що включають глобальне потепління та його наслідки становлять загрозу для людства, екосистем і економічної стабільності. Недостатня інтеграція принципів сталого розвитку: багато країн та організацій не мають чітких стратегій або ресурсів для ефективного впровадження цих принципів.

Шляхи досягнення сталого розвитку включають: 1) інновації та зелену економіку, в основі якої розробка екологічно чистих технологій, перехід на відновлювані джерела енергії та впровадження циркулярної економіки. 2) Освіта та просвітництво, що включає формування екологічної свідомості, популяризація принципів сталого споживання. 3) Міжнародна співпраця, в основі якої глобальні ініціативи, такі як Цілі сталого розвитку ООН, сприяють координації зусиль для подолання глобальних викликів. 4) Соціальні програми, що включають програми боротьба з бідністю, інвестиції в освіту та охорону здоров'я, підтримка маргіналізованих груп. Філософія сталого розвитку не лише визначає напрямок розвитку людства, а й закликає до гармонійного співіснування економіки, суспільства та природи, що забезпечує майбутнім поколінням належні умови для життя.

Мета та формування цілей статті (постановка завдання). Мета дослідження – концептуалізація філософії сталого розвитку як фундамент збалансованого економічного зростання, соціального благополуччя та екологічної стійкості. Завдання дослідження: 1) проаналізувати складові філософії сталого розвитку як основи збалансованого економічного зростання; 2) про-

аналізувати сутність та складові філософії сталого розвитку як фундамент соціального благополуччя; 3) розкрити концепт філософії сталого розвитку як фундамент екологічної стійкості.

Методологія дослідження. Методологічні засади філософії сталого розвитку як фундамент збалансованого економічного зростання, соціального благополуччя та екологічної стійкості зводяться до використання принципів: 1) конструктивність; 2) системність; 3) інструментальна і функціональна значимість. Використані сучасні методи статистичного та математичного аналізу емпіричних даних, отриманих у процесі дослідження, зокрема, методи комп'ютерного моделювання і прогнозування, що дозволило поглибити аналіз філософії сталого розвитку та її впливу на реалізацію людського розвитку в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів:

1. Складові філософії сталого розвитку як основа збалансованого економічного зростання

Філософія сталого розвитку як основа збалансованого економічного зростання досліджує зв'язок між філософськими принципами сталого розвитку та економічним зростанням, яке враховує екологічні, соціальні та економічні аспекти. Принципи сталого розвитку: 1) Інтеграція трьох сфер, в контексті якої економіка, суспільство та екологія повинні розвиватися разом, щоб досягти балансу. 2) Міжпоколінна справедливість, що включає захист ресурсів для майбутніх поколінь. 3) Екологічна відповідальність, націлена на розвиток має враховувати екологічну стійкість; 4) Локальність і глобальність, в основі якої дії на місцевому рівні повинні враховувати глобальний вплив. 5) Участь суспільства, в основі якої включення громадян у процес прийняття рішень.

Філософія сталого розвитку слугує орієнтиром для урядів, бізнесу та суспільства в побудові політик і стратегій, які спрямовані на довгострокову стабільність і гармонію між економікою, суспільством і природою. Філософія сталого розвитку відноситься до концепції, яка намагається забезпечити економічний прогрес без шкоди для навколишнього середовища та соціальної стабільності. Це вимагає інтеграції трьох основних елементів: економічного зростання, екологічної відповідальності та соціальної справедливості. Сталий розвиток заохочує оптимальне використання природних ресурсів та підтримку здорових екосистем для забезпечення добробуту ниніш-

ніх і майбутніх поколінь. Збалансоване економічне зростання означає економічний розвиток, який досягається не тільки через зростання ВВП або прибутків, але й з урахуванням соціальних і екологічних потреб. Це передбачає рівновагу між економічним прогресом і збереженням природних ресурсів, що сприяє стійкості економіки в довгостроковій перспективі.

Фундамент підкреслює, що філософія сталого розвитку є базовим, необхідним елементом для побудови збалансованого економічного зростання, що сталий розвиток є умовою, необхідною для досягнення бажаного зростання, ставить акцент на важливість сталого розвитку як вирішального фактора для досягнення економічної рівноваги, вказує на основний принцип чи підхід, на якому будується збалансоване зростання. Філософія сталого розвитку є одним із важливих аспектів, що впливає на зростання економіки та необхідним для досягнення довгострокового та збалансованого економічного зростання.

Принципи сталого розвитку націлені на:

- 1) Розвиток повинен забезпечувати рівновагу між економічними, соціальними та екологічними цілями.
- 2) Використання ресурсів має враховувати потреби майбутніх поколінь.
- 3) Раціональне використання ресурсів, що включає відновлювані ресурси повинні використовуватися ефективно, а невідновлювані – обмежено, із пошуком альтернатив.
- 4) Мінімізація негативного впливу людської діяльності на природу, в основі якої глобальна та локальна участь урядів, бізнесу та громадян у досягненні цілей сталого розвитку. Принципи сталого розвитку відіграють ключову роль у створенні збалансованих і стійких систем, що поєднують економічні, соціальні та екологічні аспекти для забезпечення гармонії між ними інтеграція трьох сфер (економіка, суспільство та екологія): Цей принцип наголошує на тому, що ці три складові не можуть існувати окремо одна від одної. Вони повинні розвиватися взаємопов'язано, де економічний розвиток не веде до шкоди для соціальних чи екологічних факторів. Наприклад, економічне зростання має бути забезпечене через інновації, які зберігають природні ресурси та забезпечують соціальну стабільність.

Міжпоколінна справедливість означає, що сучасне покоління не повинно використовувати ресурси за рахунок майбутніх поколінь. Він підкреслює важливість захисту екологічних ресурсів, таких як вода, земля, біорізноманіття, щоб

забезпечити майбутнім поколінням доступ до цих ресурсів. Це також означає необхідність відповідального використання ресурсів і збереження навколишнього середовища на довгий термін.

Екологічна відповідальність вимагає від урядів, підприємств та громадян враховувати екологічні наслідки своїх рішень і дій. Розвиток має базуватися на екологічній стійкості, що включає мінімізацію негативного впливу на природу, збереження природних ресурсів та запобігання екологічним катастрофам. Сюди входить ефективне управління відходами, використання відновлювальних джерел енергії та збереження біорізноманіття.

Локальність і глобальність вказує на важливість взаємодії локальних дій з глобальними викликами. Наприклад, розвиток міста чи громади має враховувати глобальні зміни, такі як зміни клімату, але також зберігати локальну ідентичність та потреби. Це означає, що локальні ініціативи повинні бути частиною глобальної стратегії сталого розвитку. Участь суспільства включає важливість залучення громадян до процесу прийняття рішень. Сталий розвиток вимагає активної участі громадян у визначенні політик і стратегій, що впливають на їхнє життя. Це може включати громадські слухання, участь у розробці екологічних ініціатив та забезпечення прозорості урядових рішень.

Філософія сталого розвитку служить орієнтиром для урядів, бізнесу та суспільства в розробці політик і стратегій, спрямованих на забезпечення довгострокової стабільності та гармонії між економічним зростанням, соціальним розвитком і екологічною стійкістю. Вона виступає основою для практичних кроків, що дозволяють забезпечити сталий розвиток на різних рівнях – від місцевих громад до глобальних ініціатив.

Філософія сталого розвитку як основа збалансованого економічного зростання – це концепція, яка поєднує принципи економічного розвитку з необхідністю збереження екологічної рівноваги та соціальної справедливості. Вона передбачає, що економічне зростання повинно відбуватися в межах екологічних і соціальних можливостей, забезпечуючи добробут для теперішніх і майбутніх поколінь.

Сталий розвиток вимагає, щоб ці три аспекти розвивалися синергічно. Це означає, що економічне зростання має бути таким, що не шкодить навколишньому середовищу і водночас враховує соціальні потреби. Наприклад, екологічно чисті

технології можуть сприяти зростанню економіки, забезпечуючи робочі місця, знижуючи викиди забруднювачів і зберігаючи ресурси для майбутніх поколінь.

Філософія сталого розвитку включає обов'язок забезпечити майбутнім поколінням рівні можливості для розвитку і доступ до природних ресурсів. Це принцип, який наголошує на необхідності збереження природних ресурсів, щоб не погіршити життя тих, хто прийде після нас.

Важливим аспектом є розвиток економіки, який враховує екологічні обмеження планети. Сталий розвиток вимагає від підприємств та урядів прийняття рішень, які мінімізують шкоду для довкілля, зменшують забруднення, сприяють раціональному використанню природних ресурсів і активно використовують відновлювальні джерела енергії.

Філософія сталого розвитку вимагає, щоб економічне зростання було не лише кількісним, але й якісним, тобто таким, що не призводить до соціальних і екологічних дисбалансів. Зростання повинно бути рівномірним і забезпечувати стабільність на довгострокову перспективу, враховуючи як соціальні потреби, так і екологічні виклики.

Важливим аспектом є активна участь громадян у процесі прийняття рішень, що стосуються сталого розвитку. Включення суспільства в ці процеси сприяє більш ефективному вирішенню екологічних та соціальних проблем.

Отже, філософія сталого розвитку як основа збалансованого економічного зростання є орієнтиром для побудови політик, що враховують довгострокову стабільність та гармонію між економікою, суспільством і природою. Вона формує основу для прийняття рішень на всіх рівнях – від міжнародного до місцевого, забезпечуючи ефективне і відповідальне управління ресурсами.

2. Сутність та складові філософії сталого розвитку як фундамент соціального благополуччя

Філософія сталого розвитку як фундамент соціального благополуччя зосереджена на тому, як досягнення сталого розвитку може забезпечити добробут і гармонію в суспільстві. Цей підхід підкреслює взаємозв'язок між економічними, соціальними і екологічними аспектами, оскільки забезпечення сталого соціального благополуччя неможливе без гармонії між цими сферами.

Соціальна справедливість сприяє рівним можливостям для всіх громадян, зменшуючи соціальні нерівності і забезпечуючи доступ до осно-

вних ресурсів, таких як освіта, охорона здоров'я та чисте довкілля. Це вимагає запровадження політик, що підтримують соціально уразливі групи, надають рівні можливості та стимулюють участь громадян у прийнятті рішень. Філософія сталого розвитку вказує на важливість збереження природних ресурсів і екосистем, які є основою для людського благополуччя. Забруднення навколишнього середовища, вичерпання природних ресурсів або зміна клімату можуть серйозно погіршити якість життя та порушити соціальну стабільність. Збереження екологічної рівноваги є важливим аспектом соціального благополуччя, оскільки здорове довкілля сприяє здоров'ю, добробуту і розвитку суспільства.

Філософія сталого розвитку визначає економічний ріст як такий, що враховує не тільки кількість і швидкість збільшення капіталу, але й його вплив на суспільство і довкілля. Сталий розвиток передбачає, що економічний прогрес має покращувати якість життя людей, створюючи робочі місця, забезпечуючи справедливий доступ до ресурсів і покращуючи рівень життя для всіх верств населення. Цей принцип полягає в тому, щоб сьогоднішні покоління не використовували ресурси на шкоду майбутнім поколінням. Збереження природних ресурсів, відповідальне використання енергії та зниження викидів в атмосферу є критичними для збереження благополуччя на планеті в майбутньому.

Для досягнення соціального благополуччя важливо, щоб громадяни мали можливість брати участь у процесах прийняття рішень, пов'язаних з соціальними, економічними та екологічними питаннями. Філософія сталого розвитку передбачає активну громадську участь у розвитку політик, що впливають на добробут суспільства.

Отже, філософія сталого розвитку як фундамент соціального благополуччя має на меті не тільки економічне зростання, але й забезпечення рівності, екологічної стійкості та соціальної справедливості, що в результаті забезпечує стабільне і процвітаюче суспільство. Вона є основою для формування стратегій, що сприяють покращенню якості життя для всіх верств населення в межах екологічних і соціальних можливостей.

Гармонія між технологіями та соціальними потребами: Впровадження новітніх технологій у всіх сферах життя – від виробництва до освіти та охорони здоров'я є важливим елементом сталого розвитку. Однак важливо, щоб технологічні інновації не ставали причиною соціальних розри-

вів або несправедливості. Вони повинні сприяти вирішенню соціальних проблем, покращенню доступу до послуг і ресурсів для всіх членів суспільства, зокрема для найбільш уразливих груп. Це включає як використання технологій для розвитку зелених енергетичних рішень, так і для підвищення якості медичних послуг та освіти.

Розвиток інфраструктури, яка враховує потреби сталого розвитку, є критично важливим для покращення соціального благополуччя. Сталі міста і громади повинні бути спроектовані таким чином, щоб забезпечувати не тільки комфортне і безпечне проживання, але й зберігати природні ресурси та знижувати вплив людської діяльності на довкілля. Це передбачає використання відновлюваних джерел енергії, розвиток громадського транспорту, створення зелених зон та інтеграцію екологічних принципів у міське планування.

Філософія сталого розвитку орієнтується не тільки на економічне зростання, але й на поліпшення загального добробуту людей. Це включає зростання рівня життя, покращення умов праці, забезпечення доступу до освіти і медичних послуг, а також зменшення нерівності та бідності. Економіка добробуту ставить за мету не лише економічний ріст, але й максимізацію соціальних вигод для людей, надаючи їм можливості для розвитку і реалізації своїх потенціалів.

Сталий розвиток також враховує важливість культурної складової для соціального благополуччя. Культура і культурні практики є важливими для формування ідентичності, підтримки соціальної згуртованості та розвитку творчих потенціалів громадян. Пріоритет сталого розвитку включає захист культурної спадщини, розвиток нових культурних ініціатив і створення умов для культурної різноманітності, що сприяє покращенню якості життя.

Підвищення рівня освіти і підготовка громадян до участі в сталому розвитку є одним із основних аспектів забезпечення соціального благополуччя. Освіта повинна сприяти формуванню відповідального ставлення до навколишнього середовища, розвитку критичного мислення та інноваційних підходів у розв'язанні соціальних і екологічних проблем. Крім того, важливу роль відіграє доступ до інформації про сталий розвиток, що допомагає громадянам свідомо брати участь у процесах, що формують їхній добробут.

Філософія сталого розвитку як фундамент соціального благополуччя включає ідеї про рівність можливостей, демократичну участь і солі-

дарність між різними соціальними групами. Цей підхід передбачає, що соціальне благополуччя може бути досягнуте лише тоді, коли розвиток здійснюється з урахуванням довгострокових наслідків для екології, економіки та суспільства, і коли всі люди мають доступ до можливостей для розвитку, без шкоди для майбутніх поколінь.

3. Філософія сталого розвитку як фундамент екологічної стійкості

Філософія сталого розвитку як фундамент екологічної стійкості розглядає взаємозв'язок між економічним ростом, соціальним благополуччям та збереженням екологічних ресурсів як основу для забезпечення довгострокового стабільного існування людства на планеті. Це підхід, що ставить на перший план необхідність збереження природних систем та мінімізації шкоди навколишньому середовищу в процесі економічної та соціальної діяльності (Табл. 1)

Філософія сталого розвитку як фундамент екологічної стійкості є важливим напрямом для забезпечення гармонійного і довготривалого розвитку. Вона вимагає синергії між економічними, соціальними та екологічними аспектами розвитку, де кожна складова взаємодіє з іншою для досягнення сталого майбутнього. У такий спосіб людство може створити умови для благополуччя не тільки для себе, але й для всіх живих істот на планеті.

Висновки. Філософія сталого розвитку як фундамент збалансованого економічного зростання, соціального благополуччя та екологічної стійкості полягає у багатовекторному впровадженні принципів сталого розвитку для досягнення гармонійного балансу між економічними, соціальними та екологічними компонентами розвитку суспільства. Філософія сталого розвитку пропонує ефективне управління ресурсами для мінімізації їх виснаження, що забезпечує тривале економічне зростання. Розробка та впровадження програм для фінансування проєктів екологічно чистого виробництва й енергоефективних технологій.: Стимулювання розвитку технологій у промисловості та сільському господарстві, орієнтованих на зменшення впливу на навколишнє середовище. Запровадження енергоефективних технологій на підприємствах для підвищення продуктивності та зниження витрат на енергоресурси. Підвищення соціального благополуччя населення включає розвиток людського капіталу, в основі якого створення систем освіти та навчання, які орієнтовані на підготовку

Таблиця 1

Основні аспекти філософії сталого розвитку як основи екологічної стійкості

Основні аспекти філософії сталого розвитку	Зміст і характеристика основних аспектів філософії сталого розвитку як основи екологічної стійкості
1.Збереження природних ресурсів	Ключовою ідеєю філософії сталого розвитку є те, що людство має використовувати природні ресурси таким чином, щоб їх не було виснажено для майбутніх поколінь. Це включає підтримку відновлюваних ресурсів, таких як сонячна енергія, вітер, вода, та збереження біорізноманіття, яке є необхідним для функціонування екосистем.
Збалансоване використання енергії та зменшення викидів	Одна з центральних задач сталого розвитку – це перехід до низьковуглецевих технологій, що сприяють зменшенню викидів парникових газів і боротьбі зі зміною клімату. Це може бути досягнуто через розвиток відновлювальних джерел енергії (сонячна, вітрова, геотермальна енергія), енергоефективність у промисловості, будівництві та транспортуванні.
Захист екосистем і біорізноманіття	Сталий розвиток вимагає збереження і відновлення екосистем, таких як ліси, океани та річки, які надають важливі екологічні послуги – очищення води, повітря, зберігання вуглецю. Це також включає захист видів, що знаходяться під загрозою зникнення, відновлення природних середовищ існування та припинення діяльності, що спричиняє деградацію навколишнього середовища.
Інтеграція економіки та екології	Всі економічні та соціальні рішення повинні брати до уваги екологічні наслідки. Це передбачає зміну способу споживання і виробництва, зокрема перехід до циркулярної економіки, де відходи знову стають ресурсами для нових продуктів і послуг. Таке використання ресурсів не призводить до їх виснаження, а сприяє максимальному використанню матеріалів з мінімальним впливом на довкілля.
Екологічна відповідальність:	Важливим аспектом філософії сталого розвитку є відповідальність бізнесу, урядів і громадян за свої дії щодо природи. Це включає розуміння того, що всі мають спільну відповідальність за стан довкілля і що кожна дія, навіть маленька, може мати великий вплив на планету. Відповідальне ставлення до ресурсів та активна участь у збереженні навколишнього середовища є необхідними для підтримки екологічної стійкості.
Міжпоколінна справедливість	Сталий розвиток передбачає, що ми повинні не тільки задовольняти поточні потреби людства, але й забезпечити можливості для майбутніх поколінь. Це означає, що природні ресурси повинні бути використані так, щоб майбутні покоління могли користуватися ними, не зазнаючи шкоди від їх виснаження або забруднення довкілля.
Переосмислення споживчих звичок	Філософія сталого розвитку підкреслює необхідність змінити наше ставлення до споживання. Це включає підтримку етичного споживання, використання продуктів, що мають менший екологічний слід, зниження відходів і використання екологічно чистих товарів.

Таблиця 1 (сформована авторами)

фахівців для «зеленої економіки» та інноваційного розвитку; Впровадження програм соціального захисту та зменшення нерівності у доступі до ресурсів та можливостей; реалізація політик розвитку інфраструктури, що відповідає екологічним стандартам, включаючи будівництво енергоефективного житла та покращення якості послуг. Підвищення соціального благополуччя населення включає будівництво «розумних» міст, де інфраструктура оптимізована для збереження ресурсів, чистого повітря та зменшення відходів. Забезпечення екологічної стійкості включає збереження навколишнього середовища, в основі якого впровадження політик для зменшення шкідливих

викидів, запобігання зміні клімату та охорони біорізноманіття; перехід на відновлювані джерела енергії, в основі яких використання сонячної, вітрової, гідро- та інших видів чистої енергії для зменшення залежності від викопних палив; циркулярна економіка, що включає розробка моделей повторного використання матеріалів та утилізації відходів для зниження екологічного навантаження; впровадження принципів «нульових відходів» у виробничих процесах через рециклінг та повторне використання матеріалів.

Практичне значення філософії сталого розвитку полягає у її здатності забезпечити збалансоване економічне зростання, соціальне благо-

Філософія сталого розвитку в умовах цифрової трансформації як основа збалансованого економічного...

получчя та екологічну стійкість. Це дозволяє будувати майбутнє, орієнтоване на розвиток без шкоди для наступних поколінь, створюючи умови для стабільного розвитку економіки, збереження природних ресурсів та покращення якості життя суспільства.

Список використаних джерел

Voronkova V. Oleksenko R. Nikitenko V. Environmental problems solving as a factor in the formation of a sustainable and balanced development paradigm (Вирішення екологічних проблем як чинник формування парадигми сталого та збалансованого розвитку). International Multidisciplinary Scientific Geo Conference Surveying Geology and Mining EDOI 10.5593/sgem2023V/4.2/s19.26 Volume 23 Issue 4. 2 DOI Issue 10.5593/sgem2023v/4.2

https://epslibrary.at/sgem_jresearch_publication_view.php?page=view&editid1=9452

Voronkova, V., Nikitenko, V., Oleksenko, R., Andriukaitiene, R., & Polysaiev, O. (2023). Environmental crisis overcoming as a factor for achieving economic sustainability in the context of the European green course (Подолання екологічної кризи як чинник досягнення економічної стійкості в контексті європейського зеленого курсу). *Cuestiones Políticas*, 41(77), 612-629 <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4177.41>

Гупта Суніл (2020). Цифрова стратегія. Посібник із переосмислення бізнесу / пер. з англ. І. Ковалишеної. Київ: Вид-во КМ-БУКС. 320.

Кляйн Наомі (2016). Змінюється все. Капіталізм проти клімату / пер. з англ. Дмитра Кожедуба. Київ: Наш формат. 480.

Nikitenko, Vitalina, Voronkova, Valentyna, Oleksenko, Roman, Matviienko, Halyna, Butkevych. Oksana (2023). Sustainable agricultural development paradigm formation in the context of managerial experience of industrialized countries. *Revista de la universidad del ZULIA*. 3ª época. Año 14N° 39, 2023. 81-97. DOI: <http://dx.doi.org/10.46925//rdluz>.

Chandran N. (2020). The state of sustainable development. The future of governance, economy and society / trans. from English Iryna Hnatkovska. Kyiv: Our format. 288.

China's Progress Report on Implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development (2019). Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China, September, 2019.

Kolokolchukova, I., Oleksenko, R., Rybalchenko, N., Yefimenko, L., & Ortina, G. (2021). Perceive of organic products by Ukrainian consumers and problems of shaping market demand. *Amazonia Investiga*, 10(39), 169-177.

Maxton G., Randers J. (2017). In Search of Goodwill. Managing Economic Development to Reduce Unemployment, Inequality and Climate Change. Report to the Club of Rome / translated from English by Kateryna Humeniuk and Yana Sotnik. Kyiv: Pabulum. 320.

Медоуз Донелла, Рандерс Йорген, Медоуз Денніс (2018). Межі зростання. 30 років потому / за наук. ред. Віктора Вовка. Київ: Пабулум. 464.

Олтрейд Дагого (2021). Нове мислення. Від Айнштейна до штучного інтелекту: наука і технології, що змінили світ / пер. з англ. І.Возняка. Харків: Віват. 368.

Скіннер Кріс (2020). Людина цифрова. Четверта революція в історії людства, яка торкнеться кожного / пер. з англ. Г. Якубовська. Харків: Вид-во «Ранок»: Фабула. 272.

Спенс Майкл (2017). Нова конвергенція. Майбутнє економічного зростання в багатошаровому світі. Київ: Темпора 352.

Стадвелл Джо (2017). Чому Азії вдалося. Успіхи і невдачі найдинамічнішого регіону світу / пер. з англ. Олександра Цехановська. Київ: Наш формат. 448.

Ернст Ульріх фон Вайцекер, Андерс Війкман (2019). Come On! Капіталізм, недалекоглядність, населення і руйнування планети. Доповідь Римському клубу / переклад з англ. Ю. Сірош; за наук. ред. В. Вовка, В. Бутка. Київ: Саміт-Книга. 276.

Чандран Наїр (2020). Держава сталого розвитку. Майбутнє урядування, економіки та суспільства. / пер. з англ. Ірина Гнатівська. Київ: Наш формат. 288.

References

Voronkova V. Oleksenko R. Nikitenko V. Environmental problems solving as a factor in the formation of a sustainable and balanced development paradigm (Вирішення екологічних проблем як чинник формування парадигми сталого та збалансованого розвитку). International Multidisciplinary Scientific Geo Conference Surveying Geology and Mining EDOI 10.5593/sgem2023V/4.2/s19.26 Volume 23 Issue 4. 2 DOI Issue 10.5593/sgem2023v/4.2

https://epslibrary.at/sgem_jresearch_publication_view.php?page=view&editid1=9452

Voronkova, V., Nikitenko, V., Oleksenko, R., Andriukaitiene, R., & Polysaiev, O. (2023). Environmental crisis overcoming as a factor for achieving economic sustainability in the context of the European green course (Подолання екологічної кризи як чинник досягнення економічної стійкості в контексті європейського зеленого курсу). *Cuestiones Políticas*, 41(77), 612-629 <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4177.41>

- Гупта Суніл (2020). Цифрова стратегія. Посібник із переосмислення бізнесу / пер. з англ. І. Ковалишеної. Київ: Вид-во КМ-БУКС. 320.
- Кляйн Наомі (2016). Змінюється все. Капіталізм проти клімату / пер. з англ. Дмитра Кожедуба. Київ: Наш формат. 480.
- Nikitenko, Vitalina, Voronkova, Valentyna, Oleksenko, Roman, Matviienko, Halyna, Butkevych. Oksana (2023). Sustainable agricultural development paradigm formation in the context of managerial experience of industrialized countries. *Revista de la universidad del ZULIA*. 3ª época. Año 14N^o 39, 2023. 81-97. DOI: <http://dx.doi.org/10.46925//rdluz>.
- Chandran N. (2020). The state of sustainable development. The future of governance, economy and society / trans. from English Iryna Hnatkovska. Kyiv: Our format. 288.
- China's Progress Report on Implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development (2019). Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China, September, 2019.
- Kolokolchukova, I., Oleksenko, R., Rybalchenko, N., Yefimenko, L., & Ortina, G. (2021). Perceive of organic products by Ukrainian consumers and problems of shaping market demand. *Amazonia Investiga*, 10(39), 169-177.
- Maxton G., Randers J. (2017). In Search of Goodwill. Managing Economic Development to Reduce Unemployment, Inequality and Climate Change. Report to the Club of Rome / translated from English by Kateryna Humeniuk and Yana Sotnik. Kyiv: Pabulum. 320.
- Медоуз Донелла, Рандерс Йорген, Медоуз Денніс (2018). Межі зростання. 30 років потому / за наук. ред. Віктора Вовка. Київ: Пабулум. 464.
- Олтрейд Дагого (2021). Нове мислення. Від Айнштейна до штучного інтелекту: наука і технології, що змінили світ / пер. з англ. І.Возняка. Харків: Віват. 368.
- Скіннер Кріс (2020). Людина цифрова. Четверта революція в історії людства, яка торкнеться кожного / пер. з англ. Г. Якубовська. Харків: Вид-во «Ранок»: Фабула. 272.
- Спенс Майкл (2017). Нова конвергенція. Майбутнє економічного зростання в багатшаровому світі. Київ: Темпора 352.
- Стадвелл Джо (2017). Чому Азії вдалося. Успіхи і невдачі найдинамічнішого регіону світу / пер. з англ. Олександра Цехановська. Київ: Наш формат. 448.
- Ернст Ульріх фон Вайцзекер, Андерс Війкман (2019). Come On! Капіталізм, недалекоглядність, населення і руйнування планети. Доповідь Римському клубу / переклад з англ. Ю. Сірош; за наук. ред. В. Вовка, В. Бутка. Київ: Саміт-Книга. 276.
- Чандран Наїр (2020). Держава сталого розвитку. Майбутнє урядування, економіки та суспільства. / пер. з англ. Ірина Гнатовська. Київ: Наш формат. 288.

OLGA, KYVLIUK – Doctor of Philosophical Sciences,
Professor, (Ukraine, Kyiv), Head of the Department of Philosophy and Psychology,
Kyiv University of Intellectual Property and Law
of the National University «Odesa Law Academy» (Kyiv, Ukraine)
E-mail: panyolga@ukr.net
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-7900-9299>

HALINA, HARBAR – Doctor of Philosophy,
Professor, Professor of the Department of Hotel and Restaurant Business
and Business Organization, Mykolaiv National Agrarian University (Mykolaiv, Ukraine)
E-mail: garbargalina12@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4750-3361>

OLEG, PUNCHENKO – Doctor of Philosophic Scinces,
Professor, Professor Department of Automated Systems and Information-Measuring Technology,
Odessa State Academy of Technical Regulation and Quality (Odessa, Ukraine).
E-mail: olegpetr02.09@gmail.com
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-2694-6841>

DMYTRO, ARABADZHYIEV – Doctor of Political Sciences,
Professor, Head of the Research Department, Professor of the Department
of Business Administration and Management of Foreign Economic Activity
of the Zaporizhzhia National University
E-mail: dimariy026@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4772-081X>

REGINA, ANDRIUKAITIENE – Doctor PhD of Social sciences,
Assist of Lithuanian Sports University (Kaunas, Lithuania)
E-mail: regina.andriukaitiene@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0691-7333>

**PHILOSOPHY OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN THE CONTEXT
OF DIGITAL TRANSFORMATION AS A BASIS FOR BALANCED ECONOMIC GROWTH,
SOCIAL WELL-BEING AND ENVIRONMENTAL SUSTAINABILITY**

Abstract

This paper explores the concept of sustainable development, which integrates economic growth, social well-being, and environmental sustainability. The concept is enshrined in the 17 Sustainable Development Goals adopted by the UN in 2015. These include: poverty eradication; quality education; gender equality; ecosystem protection; and climate action. The aim of the study is to conceptualize the philosophy of sustainable development as a balanced economic growth, social well-being and environmental sustainability. Objectives of the study: 1) to analyze the components of the philosophy of sustainable development as the basis for balanced economic growth; 2) to analyze the essence and components of the philosophy of sustainable development as the foundation of social well-being; 3) to reveal the concept of the philosophy of sustainable development as the foundation of environmental sustainability. Research methodology. The methodological foundations of the philosophy of sustainable development as a foundation for balanced economic growth, social well-being and environmental sustainability are reduced to the use of the following principles: 1) constructiveness; 2) systemicity; 3) instrumental and functional significance. The basic principles, such as the harmonious interaction of man and nature, as well as global responsibility, are analyzed. Particular attention is paid to the role of the introduction of modern technologies and the participation of society in the realization of sustainable development goals. The research findings emphasize the importance of a balance between the needs of society and the preservation of natural resources for future generations. The paper also suggests approaches to overcoming current challenges, particularly in the context of globalization and climate change. Sustainable development helps to ensure the harmonious coexistence of humans and nature, promotes economic progress and improves the quality of life, while minimizing damage to ecosystems. Examples of sustainable development in practice include the introduction of renewable energy sources, such as solar or wind power; ecological construction using energy-efficient technologies; waste sorting and recycling programs; innovative agricultural technologies to reduce the environmental impact of agriculture.

Key words: sustainable development, economic growth, social well-being, environmental sustainability.

© The Authors(s) 2024
This is an open access article under
The Creative Commons CC BY license

Received date 10.10.2024
Accepted date 25.10.2024
Published date 10.11. 2024

How to cite: Ольга, Кивлюк, Галина, Гарбар, Олег, Пунченко, Дмитро, Арабаджиев, Регіна, Андриякайтене. Філософія сталого розвитку в умовах цифрової трансформації як основа збалансованого економічного зростання, соціального добробуту та екологічної стійкості. Humanities studies: Collection of Scientific Papers / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia: Publishing house «Helvetica», 2024. 21 (98). P. 45–54

doi <https://doi.org/10.32782/hst-2024-21-98-06>